

היום נלמד בעזרת ה':

ברכות דף סב

הגמרא מספרת על תנאים שנכנסו אחר רבותיהם לבית הכסא, בכדי ללמוד מהם את הלכות בית הכסא. הם למדו מהם שלושה דברים: (1) אין נפנים בארץ יהודה בין מזרח למערב. (2) אין מגלים את הגוף בעודו עומד. (3) אין מקנחים ביד ימין אלא ביד שמאל.

כמה הסברים לטעם שאין מקנחים ביד ימין: 1. מפני שהתורה נתנה בימין (של הקב"ה). 2. מפני שרגילים להושיטה לפה וצריך שתהיה נקיה. 3. מפני שקושר בה את התפילין. 4. מפני שמסמן בה לבעל קורא את טעמי המקרא. 5. מפני שאוכל בה. 6. מפני שכותב בה סת"ם.

מעשה ברב כהנא שנכנס תחת מיטתו של רב כדי ללמוד הנהגתו בתשמיש המיטה.

כל הצנוע בבית הכסא ניצול מנחשים, מעקרבים, ומשדים.

המסורת שקיבלנו בענין צורת ההנהגה בבית הכסא - להיות צנוע ולשתוק שם. המסורת שקיבלנו בענין ייסורים - לא לְבַעֵט בהם ולבקש רחמים מהקב"ה שיסירם.

דין הנפנה במקום שיש בני אדם:

לדעת עולא הנפנה מאחורי גדר אינו צריך להתרחק כלל. ובבקה (= מקום פתוח) צריך להתרחק במרחק כזה שלא ישמע חברו את עיטושו (של מטה), אבל אינו צריך להתרחק עד שלא יראו אותו. לדעת איסי בר נתן מאחורי גדר צריך להתרחק בכדי שלא ישמע חברו עיטושו, ובבקה בכדי שחברו לא יראה אותו.

גם לדעת איסי בן יהודה שמצריך להתרחק בכדי שלא ישמע חברו עיטושו - רבנן הקילו באדם ששומר על טהרות (שלא יגע בהם עם-הארץ ויטמא אותם) שיכול ליפנות מאחורי הגדר אף שישמעו את עיטושו. וכן הקילו שאם הוא במקום שאין גדר, די לו שיתרחק עד מקום שיכול לראות משם את עם-הארץ האם הוא נוגע בטהרות.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

כשם שבי"ד של מעלה מענישים את המתים על עוונותיהם, כך הם מענישים את המספידים המספרים על המת דברים טובים שלא היו בו, ואת העונים אחריהם (= המסכימים איתם).

למדנו בברייתא: איזהו צנוע? זה הנפנה בלילה במקום שהוא נפנה ביום. כלומר שגם בלילה הוא מתרחק כפי שהוא מתרחק ביום שלא יראהו בני אדם. הגמרא מקשה על דין זה - שהרי למדנו מרב יהודה ורבא שלא צריך להתרחק כ"כ בלילה. ואכן למסקנת הגמרא כוונת הברייתא היא - שאדם שנפנה לא יגלה את גופו בלילה (אף שלא רואים אותו) יותר מכפי שמגלהו ביום. או שכוונת הברייתא להשמיע לנו שגם בלילה אין לו ליפנות במקום פתוח, אלא יפנה בקרן זווית (= מקום מוסתר).

שנינו במסכת תמיד שאין לדבר בבית הכסא: תחת הר הבית היתה מחילה, ומדורה היתה שם כדי לחמם את הכהנים שטבלו לאחר שעשו צרכיהם הגדולים בבית הכסא. ובית הכסא של כבוד היה שם, וזהו כבודו: ואם הוא נעול סימן שיש שם אדם, אם הוא פתוח סימן שאין שם אדם. מוכח שאין לדבר בבית הכסא, ולכן עשו דלת לסימן אם יש שם אדם או לא, כדי שלא יצטרך לשאול.

למדנו במשנה לעיל: לא יכנס אדם להר הבית במקלו וכו' ולא יעשנו קפנדריא. "קפנדריא" משמעותו קיצור דרך, כלומר שלא יקצר את דרכו דרך הר הבית.

הנכנס לבית הכנסת בכדי לשהות בו מותר לו לעשות קפנדריא, כלומר לצאת בפתח אחר שמקצר את דרכו. הנכנס לבית הכנסת כדי להתפלל מותר (ויש גורסים מצוה) לעשותו קפנדריא, כמו בהר הבית שהיו נכנסים אליו בשער אחד ויוצאים משער אחר.

הגמרא דנה האם מותר לרקוק בבית הכנסת כמו שמותר להכנס עם נעלים לבית הכנסת, או שאסור לרקוק כמו שאסור לעשות קפנדריא בבית הכנסת.